

SLUTLIGT FÖRSLAG TILL:

Gemensam ekonomisk/politisk plattform Melleruds kommun 2024 – 2026

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet

Som del av den politiska oppositionen under mandatperioden lägger vi fram en gemensam ekonomisk/politisk plattform inför 2023-05-25 och kommande behandling i kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Våra två partier kommer dessutom var för sig att lägga fram egna reservationer som kompletterar plattformen.

Plattformens uppbyggnad består av ett antal rubriker som kompletteras med kommenterande text.

ALLMÄNT

Tidsplan: Med tanke på de ovanligt osäkra förutsättningarna föreslår vi två partier att kommunfullmäktige i juni 2023 endast fastställer ramar för drift och investeringar 2024 – 2026.

De definitiva ramarna, samt detaljbudget 2024 – 2026 beslutas av kommunfullmäktige i november 2023, med statsbudget och aktuella prognoser kring bl.a. inflation, räntor, lågkonjunktur som underlag.

Under perioden 2024 – 2026 föreslår vi två partier att möjlig revidering av budget regelbundet införs i samband med redovisade prognoser och halvårsbokslut. Orsaken är att förutsättningar både inom kommunen och i vår omvärld förändras så snabbt och systemet med tilläggsbudget är ryckigt och svårt att överblicka.

Befolkningsprognos: För 2024 fastställs ett politiskt mål om 0 i befolkningstillväxt. För att lyckas krävs att Melleruds befolkning håller nivån med hjälp av inflyttning av utrikes födda, precis som de senaste fem åren. Viktigt att Mellerud behåller sin position i befolkningsfrågan jämfört med övriga Dalslandskommuner. För att lyckas behöver vi ta rätt politiska beslut, främst kring aktiv integration.

Resultatnivån: För 2024 behöver vi fastställa ett önskat 0-resultat och inte belasta eventuella kommande underskott för 2023. För 2025 och 2026 bör vi sträva efter att åter få till ett stigande resultat på 0,5%. Partierna är överens om att ett sådant beslut ställer tydliga krav på budgetdisciplin.

Skattesats: Vi ser inga möjligheter att sänka den kommunala skattesatsen under 2024 – 2026. *Ambitionen ska vara oförändrad skattesats* eftersom vi redan har en hög nivå, men i ett mörkt scenario för utvecklingen kan inte behovet av en mindre skattehöjning helt uteslutas.

DRIFTSBUDGET 2024

INTÄKTER

Skatteintäkter: Vi två partier anser att de beräknade skatteintäkterna saknar ett mer försiktigt och något mörkare scenario än det nu föreslagna. Avtalade löneökningar kommer inte att kunna kompensera de sjunkande skatteintäkter som en normal lågkonjunktur 2024 – 2026 kan innebära.

Vi anser att alternativa beräkningar som tar höjd för att utvecklingen blir sämre under perioden bör arbetas fram.

Statsbidrag: Redan 2023 ser vi tydligt att nämndernas riktade statsbidrag minskar och det finns inga tecken på så kraftiga höjningar av det generella statsbidraget så att det kan kompensera bortfallet.

Tillföra egna intäkter: Regelverket för kommunens resultatutjämningsreserv anger tydligt att syftet är att kunna utjämna skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. De goda åren 2020 - 2022 har ökat kommunens soliditet så att vår reserv kan aktiveras. Vi två partier föreslår två olika scenarier, beroende på hur den kommande treårsperioden och lågkonjunkturen ter sig. I det första scenariot tillför vi 10 miljoner kr/år under tre år och i det andra scenariot 15 miljoner kr/år under två år ur Resultatutjämningsreserven. Vi två partier anser att det är bra politik att försöka komma så rätt som möjligt redan i budgetprocessen så att vi kan undvika att behöva använda reserven i efterhand för att justera ett underskott i årsboksluten.

Utgifter: Vi två partier anser att siffran för den totala inflationen 2024 är för lågt räknat. Vi känner oss även skeptiska till hur räntorna utvecklas eftersom vi ännu inte kan se någon plan där Riksbanken har en sjunkande räntebana. Även kommande löneavtal med Kommunal 2024, samt utvecklingen av kostnader för pensioner är högst osäkra. Vi tre partier känner även en stor osäkerhet kring de sparförslag som klubbats, där lägre kostnader ska uppnås samtidigt som kvaliteten för brukarna ska öka är en ekvation som är svår att få ihop.

Alternativa besparingar: De senaste årens besparingar har främst inriktats på besparingar direkt i verksamheter som arbetar med brukare, elever osv. Under samma period har vakanshållning av tjänster varit en metod att spara. Vi tre partier föreslår att under den kommande treårsperioden ska fokus på besparingar och genomlysningar ligga på personal som jobbar indirekt, dvs chefer, ledare och administrativ personal. Samma hänsyn ska självklart tas, som när personal arbetar direkt i verksamheten och behoven där granskas och effektiviseras.

Ett nyckeltal för personalomsättning tas fram och bryts ner på olika verksamheter och enheter. Ett mål för minskade kostnader för personalomsättning, samt vilka åtgärder som krävs arbetas fram.

Den ekonomiska delegationen inom styrelser och nämnder ses över för att öka kostnadskontrollen.

Vi ser även en möjlig omorganisation inom den del av verksamheten som har hand om plan- och byggfrågor, tillväxtfrågor mm. tillsammans med en del av verksamheten inom ramen för nuvarande KS administration. Frågorna kring fastighetsunderhåll inom kommunen respektive Mellbo bör också belysas.

Ett nollresultat: 2024 ger ett litet ökat utrymme jämfört med minoritetens och SDs förslag. Dessutom bör de intäkter vi tillför ge bättre förutsättningar för att undvika smärtsamma besparingar i kommunens erkänt goda samhällsservice. Våra barn och äldre ska prioriteras och inte huruvida verksamheten är lagstyrd eller ej.

Finansiering: Eftersom vårt förslag handlar om att aktivera kommunens Resultatutjämningsreserv och i praktiken medför att vi lånar till vår drift under två alternativt tre år som lågkonjunkturen varar, så påverkar det indirekt våra förutsättningar att låna till investeringar.

INVESTERINGSBUDGET 2024 – 2025

Intäkter: Eftersom vi prognostiserar nollresultat för driften minskar utrymmet kraftigt för finansierade investeringar de båda åren. Den nu gällande investeringsplanen behöver därför revideras och flera investeringar skjutas fram några år i tiden.

Låneutrymmet får anpassas efter att lån till driften prioriteras. Det utrymmet som finns kvar inom ramen för gällande lånetak bör användas för satsningar där vi kan uppnå i det närmaste politisk enighet.

Utgifter: Vi tre partier anser att barnen och ungdomar ska prioriteras trots det ansträngda läget och vi ser det som högsta prioritet för två långsiktigt hållbara investeringar. Det handlar om projektering och bygget av en modern förskola i centrala Mellerud som ersätter äldre och provisoriska lösningar. Det handlar om att bygga om Rådaskolan så att den blir ändamålsenlig och framtidsinriktad. Dessa investeringar är lika viktiga som det var att bygga vårt fina äldreboende Ängenäs. Vår förhoppning är att vi kan uppnå politisk enighet i kommunfullmäktige bakom en sådan prioritering.

Projekt och olika satsningar som vi tyvärr kommer att behöva skjuta upp några år är ytterligare utbyggnad av vår turism (tex Vita Sannar) och sådana satsningar som inte direkt handlar om nödvändigt underhåll och uppdatering av kommunens befintliga värden.

Avgiftsfinansierade investeringar: Bör ses över i särskild ordning eftersom det är angeläget att inte kommunens avgifter kan användas som en slags regulator för en kommande lågkonjunktur.

Slutligen: Förslaget till gemensam ekonomisk/politisk plattform kompletteras med en lista över föreslagna besparingar som vi två partier inte kan acceptera eftersom vi anser att välfärdsuppdraget och samhällskontraktet med de som under många år betalt kommunalskatt i kommunen äventyras.

Det kan gälla både drifts- och investeringsbudget.

(Se särskild bilaga med yrkanden om avslag)

För Socialdemokraterna

Michael Melby

För Vänsterpartiet

Pål Magnussen

Bilaga gemensam ekonomisk/politisk plattform

Alternativ till samarbetspartiernas besparingsåtgärder driftsbudget 2024 – 2026

Kultur- och utbildningsnämnden

Besparingar på elevregister, personaltätthet Telaris och övrigt på tillsammans 1 000 tkr anser vi vara rimliga och i praktiken en anpassning av kostymen till verksamhetens behov. Övriga besparingar enligt följande redovisning reserverar vi oss mot och finansiering sker genom ökad ram till KUN;

Åtgärder vi reserverar oss mot:

Kulturbruket – 400 tkr

Kulturskolan - 600 tkr

Biblioteket – 310 tkr

Totalt 1 310 tkr som i vårt förslag tillförs preliminär ram för 2024 i junibeslutet, där definitiva konsekvensbeskrivningar och besparingar läggs fast av nämnd och KF senast under november 2023.

Preliminär ram för KUN 2024 fastställs till: 259 692 tkr

Kommunstyrelsen KSF

Besparingar på färdtjänst, outnyttjat anslag, medborgarservice, bidrag golf, turism, Kanalyran kan kännas rimliga i rådande ekonomiska läge för kommunen. Dessa besparingar på totalt 1 050 tkr får anses rimliga. Övriga besparingar enligt följande redovisning reserverar vi oss mot och finansiering sker genom ökad ram till KS-KSF.

Åtgärder vi reserverar oss mot:

Rådahallen - 400 tkr

Facklig tid -100 tkr

Friskvårdsbidrag – 500 tkr

Neddragning politisk organisation -150 tkr

Förfogandeanslag, minskade bidrag Tillväxtverket -2 200 tkr

Totalt 3 150 tkr som i vårt förslag tillförs preliminär ram för 2024 i junibeslutet, definitiva konsekvensbeskrivningar om möjlig besparing för Rådahallen och minskade bidrag Tillväxtverket läggs fast av KS och KF senast under november 2023.

Preliminär ram för KS – KSF 2024 fastställs till: 72 119 tkr

Kommunstyrelsen SBF

Besparingar på höjda avgifter, alternativ i måltidsverksamheten, vakanser, neddragningar av tjänst kan kännas rimliga i rådande ekonomiska läge. Dessa besparingar på totalt 1 260 tkr får anses rimliga. Övriga besparingar enligt följande redovisning reserverar vi oss mot och finansiering sker genom ökad ram till KS – SBF.

Åtgärder vi reserverar oss mot:

Fastighetsunderhåll, tillfällig nerdragning - 1 500 tkr

Totalt 1 500 tkr som i vårt förslag tillförs preliminär ram för 2024 junibeslutet, definitiva konsekvensbeskrivningar kring följderna för kommunens fastighetsinnehav långsiktigt läggs fast av KS och KF senast under november 2023.

Preliminär ram för KS – SBF fastställs till: 34 941 tkr

Socialnämnden (felskrivet, socialförvaltning i underlaget)

Besparingar på minskat feriearbete och avveckling gruppbostad kan kännas rimliga och ses som en verksamhetsanpassning i rådande ekonomiska läge. Dessa besparingar på totalt 2 500 tkr anser vi inom oppositionen kan rymmas inom vårt förslag till alternativa besparingar 2024 som redovisats i vår S-reservation i Socialnämnden för 2024 – 2026, under förutsättning att förvaltningen får i uppdrag att påbörja beredning och konsekvensbeskrivningar av några av våra alternativa förslag.

Åtgärder vi reserverar oss mot:

Äldreomsorg, utifrån höga nettokostnader - 3 300 tkr

*Totalt 3 300 tkr som i vårt förslag tillförs preliminär ram för 2024 junibeslutet, där definitiva konsekvens- och behovsbeskrivningar tas fram av förvaltningen när det gäller fördelning av kostnader och verkliga behov inom SÄBO respektive hemtjänst i Melleruds kommun. Att ständigt dra ner på resurser i kommunens äldreomsorg, samtidigt som vi hela tiden får beskrivningar om ökade behov för en allt äldre befolkning är fel väg att gå. Om antalet platser i SÄBO minskar anser vi det vara rimligt att utveckla en modernt anpassad hemtjänst med fortsatt nöjda brukare, som inte ständigt utsätts för höftade sparbetning för socialchefen att verkställa, utan att ansvariga politiker tydligt kan se konsekvenser och besluta om nivå utifrån våra olika politiska värderingar kring äldres rätt till en god omsorg under hela livet. Så länge vi har möjlighet ska Mellerud fortsatt vara känt och ligga i framkant med vår fina äldreomsorg och då är tillräckliga resurser i form av rätt utbildad personal på plats varje dag en nyckelfråga. *)*

Preliminär ram för SN fastställs till: 319 335 tkr

*)= I inlämnad S-reservation till SN finns förslag till alternativa besparingar inom Socialnämndens verksamhetsområde som om de beslutas och genomförs under 2024-2026 kommer att kunna bidra till att hålla nettokostnadsramen nere utan att brukare och personal ska behöva uppleva försämringar som nu sker.

Summering alternativ till besparingsförslag i siffror

Nämnd	styrets förslag	oppositionens	skillnad
Kultur- och utbildning	-2 130 tkr	- 1 000 tkr	1 130 tkr
Kommunstyr. KSF	-4 450 tkr	- 1 050 tkr	3 300 tkr
Kommunstyr. SBF	-2 760 tkr	- 1 260 tkr	1 500 tkr
Socialnämnden	-5 800 tkr	- 2 500 tkr	3 300 tkr
Totalt drift 2024	-15 140 tkr	-3 560 tkr	11 580 tkr*)

*) Oppositionens finansiering bygger på budgeterat nollresultat 2024 och ett preliminärt budgeterat underskott 2024 på 10 miljoner kronor (Finansierat via S-V gemensamma ekonomiska plattform) samt att nollresultatet jämfört med styrets förslag ger plus 1,6 miljoner.

Vårt gemensamma förslag är fullt finansierat med måste betraktas som ett förslag till preliminärt beslut. Det mycket osäkra läget både nationellt med regeringen Kristersson och övriga högst osäkra omvärldsfaktorer kan i värsta fall ställa krav på att våra förslag till alternativa besparingar och ordentliga konsekvensbeskrivningar behöver beredas i en ovanligt snabb takt. Efter att kommunstyrelsen tagit sitt junibeslut.

För Socialdemokraterna

Michael Melby

För Vänsterpartiet

Pål Magnussen

Bilaga gemensam ekonomisk/politisk plattform

Alternativ till samarbetspartiernas besparingsåtgärder investeringsbudget 2024 – 2026

Pga. prognostiserat ekonomiskt läge för Melleruds kommun med förmodade nollresultat, alternativt underskott under en förväntad lågkonjunktur 2024 – 2026 anser vi rent principiellt att;

- Alla investeringsbeslut under kommande treårsperioden som ska finansieras via ökade lån för Melleruds kommun ska prövas särskilt var för sig av kommunstyrelsen.
- Att eventuellt låneutrymme för att klara driften under de tre åren automatiskt ska innebära minskat utrymme för att låna till skattefinansierade investeringar.
- Att även avgiftsfinansierade investeringar ska ses över och prioriteras om för att inte belasta det samlade avgiftskollektivet mer än vad vi politiskt kan ta ansvar för att invånarna kan bära.
- Även beslutade investeringar på mer än 1 000 tkr under 2023 bör noga övervägas i den redan uppkomna och förväntat sämre ekonomiska situationen för Melleruds kommun.
- För 2024 anser vi att följande förslag till investeringar ska lyftas ur det preliminära beslutet i juni, för att prövas i angelägenhetsgrad inför ett definitivt beslut i november 2023.

Dessa är:

- <i>Sunnanå hamn. Toaletter, duschar</i>	<i>3 125 tkr</i>
- <i>Mark och fastighetsköp</i>	<i>3 000 tkr</i>
- <i>Georgatan/Torget</i>	<i>3 500 tkr</i>

Totalt skattefinansierade investeringar 2024

Styret	Oppositionen	Skillnad
34 605 tkr	24 980 tkr	9 625 tkr mindre

För Socialdemokraterna För Vänsterpartiet

Michael Melby Pål Magnussen